

метра), прочута по битките, които ся ставали тамъ въ време на Руссо-Турската война — пътятъ отъ Тръвна за Маглишъ прѣзъ Тръвиенский проходъ или Типуришка-Поляна, — сящо отъ Ханнъ-Кьой за Килифарево (къдѣ Търново) прѣзъ Ханнъ-Кьойский проходъ, прѣзъ които Генералъ Гурко мина въ 1877 г. за сѣлния си походъ задъ Балканитѣ, — и най-сетѣ пътятъ отъ Твърлица за Елена прѣзъ Твърдицкий проходъ (1084 м.)

На сѣверъ отъ главната планинска верига има въ Сръдния Балканъ много възвишености въобще по-високи отъ онѣзи на Западния Балканъ. Най-забѣлжителни сж: находящитѣ се на десния брѣгъ на Искъръ, а именно: *Маркова-Могила*, *Черний-Върхъ*, *Драговица-Планина*, *Богданъ-Планина*. Сръдната имъ отбѣсна височина надъ морското равнище е 1000 метра.

Ще споменемъ още гориститѣ планини, окружающи горното течение на *Осма*, *Янтра*, и тѣхнитѣ притоци. Наричатъ ги *Ловченски*, *Севлиевски* и *Търновски* планини. Рѣката Янтра ги прѣсича въ единъ живописенъ проходъ съ голи и стрѣмни страни нарѣченъ *Търновски-Дервентъ*.

Всичкитѣ тѣзи възвишености сж лесно проходими прѣзъ проходи изобщо съотвѣтствующи на тѣзи на главната верига.

На югъ отъ Сръдния Балканъ се простира още една забѣлжителна планинска верига, ако и да е съ по-малка височина отъ прѣдидущата. Тя ся нарича по български Сръдня-Гора, а по турски Орта-Дагъ, което наименование има сящото значение както и българското.

Сръдня-Гора захваща тъкмо отъ Истокъ на Софийското-Поле и се съединява даже чрѣзъ прѣдгория съ Рила, Мургашъ и Етрополски Балканъ. Тя придружава до Сливенскитѣ височини главната планинска верига, отъ която я отдѣлятъ високитѣ долини на притоцитѣ на Марица. Тополица (Злетишка долина), Стрѣма или Гиопса (Карловска долина) и Тунджа (Казанлъшка долина).

et Gabrovo à Kazanlyk par la passe de Chipka (1,334 mètres, rendue si célèbre par les combats livrés pour sa possession pendant la guerre turco-russe; le chemin de Travna à Maglisch par le col de Travna ou de Tipourichka Poliana, et celui de Haïn-Kieui, que traversa Gourko en 1877 au commencement de son audacieuse expédition au delà des Balkans; enfin le chemin de Tyrditsa à Elena par le col de Tyrditsa (1,084 mètres).

Au nord de la chaîne principale, il existe dans la région centrale plusieurs groupes de hauteurs plus élevées en général que celles des avant-chaînes de la région occidentale. Les plus importantes sont celles qui se trouvent sur la rive droite de l'Isker, la Markova Moguila, le Tcherni-Verkh, la Dragovitsa Planina, la Bogdan Planina. Leur altitude moyenne est de 1,000 mètres

Nous citerons encore les chaînes généralement boisées entourant les cours supérieurs de l'Osma, de la Yantra et de leurs affluents. On les appelle montagnes (planini) de Lovtcha, de Selvi, de Tirnovo. La Yantra traverse ces dernières dans un défilé pittoresque, aux parois abruptes et nues, appelé Tirnovski Dervent (défilé de Tirnovo).

Toutes ces hauteurs sont assez facilement franchissables par des cols, correspondant en général à ceux de la chaîne principale.

Au sud du Balkan central s'étend la chaîne encore importante quoique moins élevée que la précédente, appelée par les Bulgares Sredna-Gora et par les Turcs Orata-Dag, expressions qui signifient l'une et l'autre „Montagne centrale“.

La Sredna-Gora commence immédiatement à l'est de la plaine de Sofia et se rattache même par des ensellements au Rilo, au Mourgasch et au Balkan d'Etropol. Elle accompagne jusqu'à la hauteur de Slivno la chaîne principale dont elle est séparée par les hautes vallées de plusieurs affluents de la Maritsa, la Topolnitsa (vallée de Zlatitsa), la Stréma ou Guiopson (vallée de Karlovo) et la Toundja (vallée de Kazanlyk).